Neurogeen blaaslijden

U bent patiënt bij de afdeling Urologie van Amsterdam UMC, locatie VUmc. Amsterdam UMC is een universitair medisch centrum waar medisch specialisten worden opgeleid. Zij doen zelfstandig spreekuren en assisteren bij operaties.

Het kan gebeuren dat u een afspraak heeft bij uw uroloog en een andere dokter aantreft. Dit is een arts in opleiding tot specialist (AIOS). Hij of zij werkt zelfstandig, maar altijd onder verantwoordelijkheid van uw uroloog. Spreekt u liever uw eigen uroloog, geef dit dan aan als u een afspraak maakt. Wij proberen met uw wens rekening te houden.

U hebt een van de volgende neurologische aandoeningen:
- multiple sclerose (MS);
- dwarslaesie;
- ziekte van Parkinson;
- suikerziekte;
- spina bifida.

Door deze aandoeningen aan het centrale zenuwstelsel ontstaan vaak blaasproblemen. Het goed kunnen plassen is een ingewikkeld samenspel van blaas en bekkenbodem. De blaas wordt aangestuurd door het onwillekeurige (autonome) zenuwstelsel. Dat zorgt ervoor dat de blaas zich samentrekt. U kunt daar zelf geen invloed op uitoefenen. De bekkenbodemspieren worden aangestuurd door het willekeurige zenuwstelsel. U kunt dan uw (bekkenbodem)spieren activeren of ontspannen.

Beschadiging zenuwstelsel
Als het zenuwstelsel beschadigd is, kan dit betrekking hebben op het willekeurige of het onwillekeurige deel, maar ook op beide. Als het onwillekeurige deel is beschadigd, trekt de blaas niet meer of ongecontroleerd samen. Als de blaas niet meer kan samentrekken, kunt u uw urine niet kwijt. Als de blaas ongecontroleerd samentrekt, ontstaat een te hoge druk in de blaas waardoor er steeds wat urine wegloopt.

Als het willekeurige deel van het zenuwstelsel is aangetast, heeft u geen controle over de sluitspieren van de bekkenbodem: u kunt de sluitspier niet meer actief samenknijpen of ontspannen. U bent dan incontinent, maar daarbij kan het ook zijn dat u niet goed kunt leegplassen. Uw behandelend arts, meestal een neuroloog, revalidatiearts of internist, heeft u voor nader onderzoek van de blaasproblemen doorverwezen naar de uroloog. Veel vaker komt het voor dat u ofwel ongewild urine verliest of juist niet kunt plassen. In alle gevallen is het noodzakelijk onderzoek te doen om de oorzaak vast te kunnen stellen.

Onderzoeken
De uroloog zal starten met het doen van de volgende onderzoeken:
- Bloedonderzoek. Hiermee kan de uroloog uw nierfunctie testen. Door de hoge druk in de blaas of door het slecht leegplassen kunnen de nieren beschadigd raken.
- Urineonderzoek. Dit is om vast te stellen of u blaasontsteking hebt.
- Echo van de nieren. Bekeken wordt of u nierstenen heeft en/of de nieren zijn uitgezet als gevolg van te hoge druk in de blaas (stuwing).
- Cystoscopie. Dit is een kijkonderzoek in de blaas. U krijgt hierover een afzonderlijke folder mee.
- Urodynamisch onderzoek. In dit onderzoek wordt een aantal metingen aan de blaas en de bekkenbodemspieren verricht. Ook hierover ontvangt u een aparte folder.

Op basis van de uitkomsten van de onderzoeken kan de uroloog de aard van uw blaasproblemen vaststellen. Er zijn 4 combinaties mogelijk:

1. Een overactieve blaas en een overactieve bekkenbodem
Probleem: de blaas trekt samen en de urine wil eruit, maar de bekkenbodemspieren blijven aangespannen waardoor de urine er niet uit kan. De urine wordt dan teruggepompt naar de nieren. Dit kan de nierfunctie beschadigen en soms zelfs tot levensbedreigende situaties leiden.

2. Een overactieve blaas in combinatie met slappe bekkenbodemspieren
Probleem: u bent incontinent. Het is een vervelende situatie, maar niet levensbedreigend.

3. Een slecht of niet werkende blaas in combinatie met een overactieve bekkenbodem
Probleem: de blaas trekt niet meer samen, waardoor u niet meer kunt plassen. U bent wel continent, maar u moet uzelf katheteriseren.

4. Een slecht of niet werkende blaas in combinatie met slappe bekkenbodemspieren
Probleem: de blaas trekt niet meer samen, dus u kunt niet plassen. Maar door de slappe bekkenbodemspieren kan het zijn dat u de hele dag door urine verliest.

Behandeling
Behandeling is in alle gevallen gericht op het medisch onder controle krijgen van de blaasproblemen en te zorgen voor een zo goed mogelijke kwaliteit van leven.

De medische behandeling kan bestaan uit:
- medicatie;
- botulinetoxine A (zie de informatie in de aparte folder);
- sluitspierdoorsnijding;
- zelfkatheterisatie;
- urinederivatie.

Helaas zal behandeling u niet genezen omdat de echte oorzaak van uw probleem, de neurologische ziekte, meestal niet genezen kan worden. Om die reden leren we u om te gaan met incontinentie en/of zelfkatheterisatie in uw dagelijks leven.
De continentie- en stomaverpleegkundige speelt daarbij een belangrijke rol. Zij begeleidt u hierin en kan u helpen met al uw vragen.

Prognose
Uw behandelend arts verwijst u in een vroegtijdig stadium door naar de uroloog. Met de juiste behandeling blijven de blaasproblemen onder controle en wordt voorkomen dat de

blaasproblemen levensbedreigend worden. U zult uw leven lang onder controle van de uroloog blijven.

Veelgestelde vragen
Worden de blaasproblemen in de loop der tijd groter, of veranderen ze?
Nee, in principe niet. Als u zich regelmatig laat controleren door de uroloog worden de blaasproblemen niet ernstiger.

Hoe zit het met seksualiteit en vruchtbaarheid?
Dit onderwerp kunt u het beste bespreken met uw uroloog.

Informatie
Als u zich ongerust maakt of vragen heeft over diagnose, onderzoek of behandeling, kunt u telefonisch contact opnemen met het verpleegkundig spreekuur van de afdeling Urologie via (020) 444 0229. Het verpleegkundige spreekuur is van maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 9.30 uur.

Voor vragen over incontinentie en/of zelfkatheterisatie kunt u telefonisch contact opnemen met de continentie- en stomaverpleegkundige van maandag tot en met vrijdag van 08.00 uur tot 16.00 uur via (020) 444 0458.

Voor spoedeisende zaken kunt u het ziekenhuis bereiken:
- tijdens kantooruren, via de polikliniek Urologie op nummer (020) 444 1103;
- buiten deze tijden kunt u het algemene nummer van het ziekenhuis bellen, (020) 444 4444 en vragen naar de dienstdoende uroloog.

Daarnaast kunt u terecht op de website: www.VUmc.nl/urologie

Tot slot
Deze folder bevat algemene informatie. Het is bedoeld als extra informatie naast het gesprek met uw behandelend arts.

213025 - ©amsterdamumc - 2020-07-01 - vumc.nl